

ОЛЕКСІЙ ЯНОВ: ПЕРЕВІРКИ ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОЧАЛА ІЗ СЕБЕ

Підробки і піратство стали «чумою» XXI століття. Міжнародні експерти б'ють на сполох: якщо раніше від економічних збитків страждали тільки компанії, то сьогодні контрафактна продукція завдає шкоди інтересам споживачів та економіці всіх країн. Окрім того, підробки стають небезпечними для здоров'я людей.

Тому особлива увага закордонних і міжнародних організацій прикута до охорони авторського права й суміжних прав. Чи відповідає міжнародним вимогам українське законодавство? Чи готові громадяни бути чесними й купувати оригінальні продукти? Про це, а також про найближчі плани роботи Державної служби інтелектуальної власності України розповідає перший заступник голови Державної служби Олексій Янов.

– Олексію Володимировичу, як саме поширюється «піратська» продукція в Україні?

– Напрями і шляхи розповсюдження нелицензійного контенту весь час змінюються. Ще кілька років першими були оптичні носії інформації. А нині основні порушення авторського права та суміжних прав в Україні відбуваються в інтернеті. Саме там використовують і транслюють нелицензійний контент.

ПОРУШНИКИ ТРАДИЦІЙНІ Й «ПРОСУНУТІ»

Втім, у «глибинці», де рівень інтернетизації є низьким, і далі продають «піратські» компакт-диски. Але основна тенденція чітка: швидкий розвиток цифрових технологій зумовлює зміну носіїв інформації і появу нових шляхів поширення нелегального контенту.

– Як держава протидіє порушенню авторських прав? Чи така діяльність ефективна?

– За I квартал цього року інспектори Державної служби вилучили 42 тисячі екземплярів контрафактної продукції. Їхня вартість – близько мільйона гривень!

На жаль, у нас замало людей для таких перевірок. Один інспектор відповідає за один чи два регіони. Сподіваємося, що вже в найближчому майбутньому їх буде більше.

ХОВАЙСЯ!

Крім того, закон вимагає «анонсувати» планову перевірку. На практиці це відбувається так. Ми анонсуємо, наприклад, перевірку ринку «Петрівка». Продавці піратської продукції миттєво реагують і цього дня закривають точки продажу...

Але оскільки інспекторів мало, то й позапланові перевірки теж є малоефективними. Поки на одній точці складають опис і протокол, інші продавці швидко тікають.

Є й інше одна проблема. Дуже складно довести, що незаконне використання інтелектуальної власності завдало збитків. Кримінальна відповідальність можлива, якщо збитки перевищують 10 тисяч гривень. Потерпіла сторона повинна подати позов до суду й надати докази незаконного використання продукції і завдання шкоди. Якщо доказів немає, то порушник отримуватиме лише штраф від 170 до трьох тисяч гривень. Зазвичай сума штрафу мінімальна – 160 – 180 гривень.

ГРУПУ «ЗАХОПЛЕННЯ» ЗБІЛШИТИ ВТРИЧІ

– Як виправити ситуацію?

– Треба збільшити розмір санкцій, розширити штат інспекторів утрічі й дати їм можливість виписувати штрафи на місці на основі протоколу про порушення.

– Тобто потрібно вдосконалювати законодавство щодо захисту авторського права?

– Так. Нині діє Закон України «Про авторське право і суміжні права» в редакції 2001 року. Але цифрові технології стрімко розвиваються й норми законодавства треба вдосконалювати. Тому розробляється окремий закон для регу-

лювання охорони авторського права й суміжних прав у мережі інтернет. Також у відповідність до вимог європейського законодавства потрібно привести й нинішній закон про авторське право і суміжні права.

«ПІРАТИ» В ОРГАНАХ ВЛАДИ

– ЗМІ часто пишуть, що органи державної влади також «грішать» використанням нелицензійного програмного забезпечення. Це правда? І як із цим бореться Державна служба інтелектуальної власності?

– Легалізація програмного забезпечення в органах державної влади є одним із ключових завдань Державної служби. 2012 року в центральних органах виконавчої влади провели планову інвентаризацію комп'ютерних програм. Завдяки заходам щодо легалізації програмного забезпечення рівень викорис-

НИНІ ОСНОВНІ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА Й СУМІЖНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ В ІНТЕРНЕТІ

тання нелицензійного ПЗ у 2012 році знизився до 40,01 відсотка. Для порівняння скажу, що 2008 року цей показник становив 52,1 відсотка. У Законі України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» передбачено витратити 100 мільйонів гривень на легалізацію комп'ютерних програм, що використовуються в органах виконавчої влади.

– Розкажіть, будь ласка, детальніше про законопроект щодо авторських прав у «світловому паутинні».

– Він пропонує цивільно-правові заходи захисту авторського права й суміжних прав у мережі інтернет. Наприклад, попередження порушника через інтернет-провайдерів й застосування санкцій до нього (призупинення доступу до мережі або послуг з розміщення інтернет-сайту). Також у проекті передбачено внесення змін до Кодексу про адміністративні порушення, Цивільного й Кримінального кодексів.

ГОЛОГРАМИ - ПОТРІБНІ

– Усе частіше можна почути твердження, що голографічні маркування не потрібні. Ваша думка?

– У звіті Міжнародного альянсу інтелектуальної власності (МАІВ) України було рекомендовано скасувати маркування контрольними марками примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних або вдосконалити цей механізм. Але практичний досвід показує, що голографічне маркування є дієвим елементом боротьби із порушеннями законних прав та інтересів осіб, яким належать права на об'єкти авторського права. Правоохоронці й контролюючі органи вилучають величезну кількість немаркованого контрафактної продукції! Тому відміна маркування була б передчасною. Звісно, систему потрібно вдосконалювати. Для цього розроблено законопроект «Про внесення змін до Закону України "Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз да-

РЕАГУВАННЯ НА КРИТИКУ

– Торговельний представник США заявив, що наша країна в останній період не продемонструвала значного прогресу щодо захисту прав інтелектуальної власності. Як реагуєте на критику?

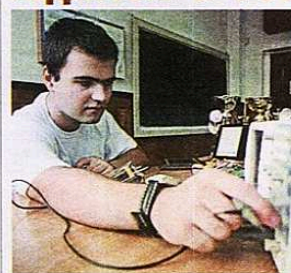
– Коментуючи рішення Офісу торговельного представника США, варто відзначити, що 2013 року Державна служба спільно з іншими органами державної влади активно діє за всіма визначеними напрямками. Зокрема, вживаються заходи з легалізації програмного забезпечення, вилучається піратська продукція в значних обсягах, закрито кілька великих піратських інтернет-ресурсів. Детальний коментар щодо динаміки легалізації ПЗ в органах державної влади можна знайти в розділі «Реагування на критику» офіційного сайту Державної служби. Впевнений, що Торговельний представник США вже найближчим часом змінить думку, що наша країна в останній період не продемонструвала значного прогресу щодо захисту прав інтелектуальної власності.

Для України дуже важливо провести масштабні просвітницькі кампанії й роз'яснювальну роботу із залученням правознавців і громадських організацій. Підвищення рівня суспільної свідомості громадян у сфері охорони авторських і суміжних прав допоможе захистити ці права. А також поліпшить імідж нашої держави на міжнародній арені.

Владислав ГАВРИЛЬЧИК, для «Освіти України»

ЮНІ ДОСЛІДНИКИ

ПІДЛІТОК З РУМУНІЇ СТАВ НАЙКРАЩИМ

ВИНАХІДНИКОМ INTEL ISEF

Він заслужив таку високу нагороду за розробку проекту з використання системи штучного інтелекту, яка є частиною комерційної моделі недорогого автомобіля з автоматичним управлінням. Іонут Будістану з Румунії посів перше місце на конкурсі Intel International Science and Engineering Fair і отримав головний приз – 75 тисяч доларів.

За словами юного винахідника, його наукова робота покликана розв'язати одну з актуальних світових проблем. У 2004 році в результаті нещасних випадків на дорозі пов'язані з помилками водіїв.

Використовуючи тривимірний радар і камери, встановлені на автомобілі, Іонут створив комерційний проект автомобіля з автономним управлінням, який може визначати дорожні смуги, бордюри і своє переміщення в режимі реального часу.

Цьогоріч близько 1 600 учнів старших класів із різних країн узяли участь у конкурсі Intel ISEF. Окрім переможців, більш як п'ятсот фіналістів отримали нагороди і призи за свої дослідження. Серед них – і українці. В секції «Інженерія науки: електротехніка та машинобудування» третє місце виборов одинадцятикласник з Миколаєва Іван Селезньов за проект «Ультразвуковий прилад орієнтації в просторі для слабозорих». А одинадцятикласник зі Стаханівської багатопрофільної гімназії № 15 Андрій Коноваленко посів четверте місце в секції «Комп'ютерна наука» завдяки проекту зі створення інтерактивної поверхні з допомогою комп'ютера, веб-камери і програмного забезпечення.